

SUMMATIVE ASSESSMENT - II - 2016 - 2017

MAIN LANGUAGE - SANSKRIT

Part - A & B

KEY

Class : VII

Part - A

Marks : 60

I. भावावगमनम् - प्रतिस्पन्दनम्

अ) परिचितपद्यस्य प्रश्नानां समीचीन समाधान लेखनं ।

5×1 = 5 अङ्काः

अ) रावणं रामः हतवान् ।

आ) रामः सीतां प्राप्तवान् ।

इ) क्रीडा इति पदस्य पर्यायपदं लज्जा ।

ई) एषः श्लोकः कार्यदक्षता इति पाठे अस्ति ।

उ) “तेन” इति पदं तृतीयाविभक्तिः ।

आ) गद्यांशस्य प्रश्नानां समाधान लेखनं ।

5×1 = 5 अङ्काः

अ) ब्रह्मराक्षसः घोरारण्ये निवसति ।

आ) तस्य भार्या विचित्रस्वभावा ।

इ) अस्थानपण्डितः महाबुद्धिमान् ।

ई) पण्डितशब्दस्य विरुद्धार्थकपदं “पामरः” / मूर्खः ।

उ) अस्थानपण्डितस्य मस्तिष्कं भक्षयित्वा अहमपि महाबुद्धिमती भविष्यामि इति अचिन्तयत् ।

इ) प्रतिपदार्थ लेखनाथ

5 अङ्काः

उप्तम् = दुन्नि

क्षेत्रम् = षोल

बीजम् = विच्छिन

विना = లేకుండా

यथा = ఎలాగైతే

निष्फलम् = ఫలం లేనిదిగా

भवति = ఉంటుందో

तथा = అలాగే

पुरुषकारेण = మానవ ప్రయత్నం లేకుండా

दैवम् = అదృష్టం

न सिध्यति = వరించదు

అథవా

విద్యాధనమ్	=	విద్య అనే ధనం
శ్రేష్ఠధనమ్	=	శ్రేష్ఠమైన ధనం
తత్ మూలమ్	=	ఆ ధనంపై ఆధారపడ్డది
ఇతరత్	=	ఇతరమైన
ధనమ్	=	ధనం
నిత్యమ్	=	ప్రతిదినమూ
दानेन	=	దానం చేయడం వల్ల
వర్धते	=	పెరుగుతూ ఉంటుంది
भाराथ	=	బరువు
न	=	కానిది
न नीयते	=	ఇతరులు తీసుకువెళ్ళలేనిది

- ई) श्लोकपूरणाथ - 3 अङ्कौः
भावलेखनाथ - 2 अङ्कौः
आहत्य 5 अङ्काः

4. जलबिन्दुनिपातेन क्रमशः पूर्यते घटः ।
स हेतुस्सर्वविद्यानां धर्मस्य च धनस्य च ॥

ఒక్కొక్క నీటిబొట్టు పడటంచేత కుండ క్రమక్రమంగా నీటితో నిండుతుంది. అదేవిధంగా అన్ని విద్యలను, ధర్మాన్ని, ధనాన్ని క్రమంగా సంపాదించుకోవాలి.

అథవా

दुःखं ददाति थोडन्यस्य ध्रुवं दुःखं स विन्दति ।
तस्मान्न कस्यचित् दुःख दातव्यं दुःखभीरुणा ॥

ఇతరులకు దుఃఖాన్ని కలిగించేవాళ్ళు తప్పకుండా దుఃఖాన్ని పొందుతారు. కాబట్టి దుఃఖాన్ని పొందకూడదనుకున్నవాళ్ళు పరులకు దుఃఖాన్ని కలిగించకూడదు.

- उ) आन्ध्रभाषायां अनुवाद करणाथ 5×1 = 5 अङ्काः

5. మరుసటిరోజు ఉదయాన్నే లేచిన గౌతముడు నాడీజంఘము యొక్క సూచననుసరించి మధువ్రజ రాజ్యము వెళ్ళి విరూపాక్షునికి తన దీనవృత్తాంతాన్ని తెలిపెను. ఆ విరూపాక్ష మహారాజు కూడా స్నేహితుడైన నాడీజంఘముయొక్క మాటలు నమ్మి గౌతమునికొరకు మోయగలిగినంత ధనమును, సువర్ణమును ఇచ్చెను.

II. भावव्यक्तीकरणम् - सर्जनात्मकता

अ) दत्तानां प्रश्नानां लघुसमाधानानि लेखनाथ ।

5×3 = 15 अङ्काः

समीचीन समाधान लेखनाथ - 3 अङ्काः

आहत्य - 3 अङ्काः

6. पाठशाला किं किं ददाति ?

उ. पाठशाला विद्यां ददाति ।

पाठशाला पाठ्यपुस्तकानि ददाति ।

पाठशाला समवस्त्राणि ददाति ।

पाठशाला मध्याह्नभोजनं ददाति ।

पाठशाला सङ्गणकविद्यां ददाति ।

पाठशाला जीवननैपुण्यं ददाति ।

7. अरण्यस्य नामानि लिखन्तु ?

उ. अटवी, अरण्यं, विपिनं, गहनं, काननं, वनम् निष्कृतः इति अरण्यस्य नामानि ।

8. तुलस्याः अपरनामानि लिखन्तु ?

उ. विश्वपावनी, गन्धहारिणी, अमृता, पवित्रमुष्पा, भूतहनी, सर्वरोगनिवारिणी इत्यादि तुलस्याः अपरनामानि सन्ति ।

9. गौतमेन कृतं अकार्यं किम् ?

उ. गौतमः उपकारिणं नाडीजङ्घ खादनार्थं हतवान् । एतदेव अकार्यम् ।

10. सात्विकाहारः कः ?

उ. आयुः, सत्त्वं, बलं, आरोग्य-सुख, प्रीति विवर्धनाः स्याः, स्निग्धाः स्थिराहृद्या आहाराः सात्विकः ।

आ) समीचीन समाधानानि निबन्धरूपेण लेखनाथ ।

2×5 = 10 अङ्काः

11. आस्मान पण्डितः किमर्थं एकमासावधिं पृष्ठवान् ?

उ. ★ एकस्मिन् अरण्ये ब्रह्मराक्षसदम्पती निवसतः ।

★ प्रह्वराक्षसी विचित्रस्वभावा ।

★ समीपराज्यस्य आस्थानपण्डितः महाबुद्धिमान् इति श्रुतवती । तस्य मस्तिष्कं खादतिचेत् अहमपि बुद्धिमती भविष्यसि इति ।

★ सा चिन्तितवती । तं पण्डितं हत्वा मस्तिष्कम् आनथ इति सा पतिम् उक्तवती ।

★ ब्रह्मराक्षसः एकं उपायं चिन्तयित्वा महापण्डितं वञ्चयितुं “पञ्चशी पञ्चमी पञ्चनशीनमी” इत्युक्ते किम् ? इति प्रश्नः पृष्ठवान् । आस्थान पण्डितः तस्य प्रश्नस्य समाधानं न जानाति । अतः ।

★ समाधानं ज्ञातुं एकमासावधिं पृष्ठवान् ।

अथवा

तुलस्याः विषये भारतीयानां विश्वासः कः ?

- उ. ★ तुलसी आरोपिता ।
★ सिक्ता, दृष्टा, स्पृष्टा, पालिता आरोपिता चेत्
★ सा धर्मार्थकाममोक्षादि चतुर्विदपुरुषार्थान् ददाति ।
★ प्रतिदिनं तुलसीपत्र खादनेन रोगनिरोधकशक्तिः वर्धते ।
★ तुलसीकषायस्य सेवनेन चर्मव्याधयाः, र्वासकोशव्याधयः नश्यन्ति इति भारतीयानां विश्वासः ।

12. जीवसमतौल्यं नाम किम् ? अरण्येन वृक्षैः लाभाः के ?

- उ. सर्वेषाणिनः आरोग्यकरं जीवनं कुर्वन्ति ।
प्रकृतौ वातावरणास्य समतुल्यता भवति ।
अरण्ये वृक्षाः भवन्ति ।
वृक्षाः मानवेभ्यः विविधफलानि, प्राणवायुं, वर्षपातं यच्छन्ति ।
अतः वातावरण परिरक्षणाथ वृक्षाः आवश्यकाः ।

अथवा

भागवतः की दृशः भक्तः प्रियः ।

- उ. यः सर्वभूतेषु मैत्रीं, दयां प्रदर्शयति । सर्वभूतेषु दोषरहितः भवति सः भगवतः प्रियः ।
ममकार अहक्रड्करयोः रहितः, सुखदुःखयोः, शीतोष्णम्, निन्दस्तुत्यो समवर्ती । नित्यसन्तुष्टः,
स्थिरमतिः, समस्यङ्गविवर्जितः, मौनी, यः भवति सः मम प्रियः ।

इ) प्रश्नानां समाधानानि सर्जनात्मकतया लेखनं

2×5 = 10 अङ्काः

विषयानुगुणं समाधान लेखनाथ	3 अङ्काः
सुन्दरवाक्या निर्माणाथ	1 अङ्काः
दोषरहित पदप्रयोगाथ	1 अङ्काः
आहत्य	5 अङ्काः

13. कार्यदक्षता पाठाधारेण रामायण कथां लिखन्तु ?

- उ. सुग्रीवः सीतायाः अन्वेषणार्थं वानरान् सर्वदिशः प्रेषितवान् ।
मार्गमध्ये सम्पातिः “सीतालङ्कायाम् अस्ति इति उक्तवान् ।
तदा हनुमान् समुद्रम् उल्लङ्घ्य लङ्कां प्राप्तवान् ।
तत्र राममेव ध्यायन्तिं सीतां दृष्टवान् ।
ततः राक्षसान् हत्वा, लङ्कां दग्ध्वा श्रीरामं प्राप्तवान् ।
ततः रामः सुग्रीवं तस्य वानरसेनां च स्वीकृत्य सेतुं निर्माय लङ्कां प्राप्तवान् ।

ततः रामः युद्धे रावणं हतवान् । रामः सीतां कठिनवाक्यानि उक्तवान् । अतः सीता अग्निं प्रविष्यती ।

अग्निदेवः सीता दोषरहिता इति उक्तवान् ।

देवानां वरप्रभावेण रामः युद्धे मृतान् वानरान् पुनरुज्जीवितवान् ।

ततः श्रीरामः मित्रैः सह पुष्पकविमानेन अयोध्याम् आगतवान् ।

14. भवतः चिन्तनानुगुणं सत्पसेवाकार्याणि लिखन्तु ।

- उ. 1) अनाथानाम् आश्रयदानम् ।
2) वृद्धानां कृते, विकलाङ्गनां, सेगिणां कृते सेवा ।
3) प्रकृतिवैपरीत्य सन्दर्भेषु बाधितानां कृते सेवाकरणम् ।
4) दुर्घटनानां सन्दर्भे बाधितानां कृते सेवा ।
5) निरक्षरास्यानां कृते विद्यादानम् ।
6) पर्यावरणपरिरक्षणम् ।
7) मन्दिरेषु, उत्सवेषु भक्तानां कृते सेवा ।

15. कौतमनाडीजङ्घयोः कीदृशः भेदः अस्ति ?

- उ. गौतमः कृतम् उपकारं न स्मरति ।
असत्यं वदति ।
तस्य नीचसंस्कारः अस्ति ।
अतः उपकारिणं नाडीजङ्घं खादनार्थं मारयति ।
नाडीजङ्घस्य लक्षणानि एतद्विरुद्धानि ।
अपकारिणः अपि उपकारं करोति ।
सत्यं वदति ।
दीनेषु दयां करोति ।

ఈ సమాధానములు అధ్యాపకులకు మార్గనిర్దేశమునకు మాత్రమే. విద్యార్థులు వ్రాసిన సరైన సమాధానములకు కూడా మార్కులు ఇవ్వగలరు.

SUMMATIVE ASSESSMENT - II - 2016 - 2017

MAIN LANGUAGE - SANSKRIT

KEY

Class : VII

Part - B

Marks : 20

III. भाषांशाः

1. कुसुमम् (1)
2. वने (3)
3. सरोवरे (4)
4. सागरः (2)
5. दशकण्ठः (1)
6. असन्तुष्टः (1)
7. अनारोग्यं (3)
8. अपजयं (2)
9. अपकारं (1)
10. पुण्यम् (2)
11. घोरारण्यम् (2)
12. उपेन्द्रः (2)
13. जानकी (3)
14. प्रथमा (4)
15. द्वितीया (1)
16. गमिष्यति (2)
17. पिबति (2)
18. पाठशालासु छात्राः समवस्त्रं धरति ।
19. सर्वे निर्भथेन सत्यं वदन्तु ।
20. नेहूमहोदयः भारतरत्न पुरस्कारः प्राप्तवान् ।

ఈ సమాధానములు అధ్యాపకులకు మార్గనిర్దేశమునకు మాత్రమే. విద్యార్థులు వ్రాసిన సరైన సమాధానములకు కూడా మార్కులు ఇవ్వగలరు.